

گالری ایرانشهر

مجسمه های
مهدی شیراحمدی

گاری ایرانشهر

نمایشگاه مجسمه‌های مهدی شیراحمدی
۱۷ آبان تا ۱ آذر ۹۸

معاصرت امر درگذشته

دکتر امیر مازیار

هر اثر هنری، چه متعلق به گذشته‌های دور باشد و چه امروز، تلقی خاصی از زمان و مکان (فضا) را در دل خود دارد. زمان و مکان زیسته‌ای که می‌توانند به اندازه جوامع انسانی متفاوت و متنوع باشند. اثر یا امر مصنوع ضرباهنگی دارد، تلقی خاصی از حرکت و سکون را نمایش می‌دهد، محدود و بسته است یا نامحدود و گشوده، چپش خاصی از عناصر را ایجاد می‌کند، ترکیب‌بندی مشخصی دارد، قباب‌دار و بی‌قاب است، جهت خاصی را نمایش می‌دهد و... تجسم‌های پنهان زمان و مکان زیسته در اثر حاصل پیوند عمیق اثر با جهان تاریخی‌اش‌اند و نشان می‌دهند که چرا گذشتگان ما اثری همچون ما ایجاد نمی‌کردند و چرا ما نیز اثری مانند ایشان پدید نمی‌آوریم مگر اینکه بخواهیم نسخه بدل‌هایی بی‌فروغ بسازیم. تاریخ‌مندی افعال آدمی مصنوعات و آثار هنری را دوره‌بندی می‌کند و بر آنها مهر معاصرت یا درگذشتگی می‌زند. از زمانی که در هنر معاصر ایران زمزمه‌های بومی‌گرایی و هویت‌گرایی برخاست یکی از راهکارهای اصلی بازگشت به صنایع هنری قدیم ایران و استفاده از آنها و عناصر و نشانه‌های آنها در جهت ایجاد آثار جدید بوده است. این راهکار به شیوه‌های گوناگون انجام گرفته است. با توجه به فاصله و گسستی که در تاریخ ما و در نسبت با گذشته اتفاق افتاده بود گاه صرف تکرار و یادآوری امر درگذشته می‌توانست نگاهی نو و مسیری تازه تلقی شود اما طبیعتاً چنین امری نمی‌توانست نگاه و مسیری زیبا باشد و باید جای خود را به رویکردهای خلاقانه‌تر می‌داد. در چند دهه‌ای که از عمر این ماجرا می‌گذرد دیده‌ایم که این راهکار در عین جذابیت لغزشگاهی است که می‌تواند به راحتی به ورطه‌های عوام‌گرایی، بازارزدگی، بازی‌های ایدئولوژیک و انواعی از هویت‌گرایی‌های شعاری و سطحی و تزینی بيفتد.

اگر از امر درگذشته در هنر امروز استفاده می‌کنیم و با این کار بعدی تاریخی و هویتی به آن می‌بخشیم و اجازه می‌دهیم که استمرار زیبایی‌شناختی بین گذشته و امروز در کار آشد و می‌خواهیم اثر در جهان تاریخی خود حیاتی خلاقه

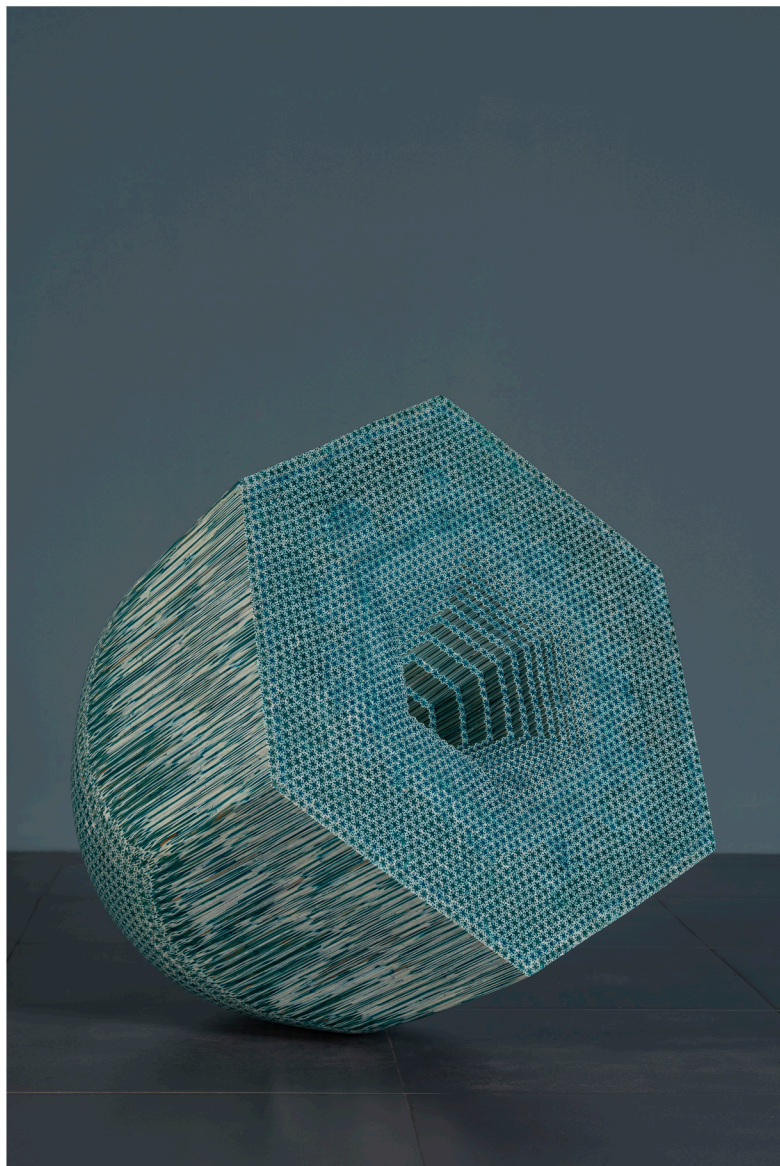
و نو داشته باشد اثر باید در درون خود به پرسشی اساسی به درستی پاسخ بگوید: آیا این اثر معاصرت دارد؟ در واقع با این مساله روبه‌رویم که چگونه می‌توان به امر درگذشته معاصرت بخشید؟

تکرار و بازگویی امر درگذشته نمی‌تواند هنری معاصر باشد و تلفیق و در کنار هم نهد صرفی عناصر نو و کهنه اثری ناسازگار و نامنسجم پدید خواهد آورد. در اثر هنری معاصر عناصر نو و کهنه باید در تعامل و گفت‌وگویی جدی با هم قرار گیرند و مجال اندیشه و تامل و جست و جو ایجاد کنند. نو باید کهنه را به پرسش گیرد یا آن را مرئی کند یا شرح و توصیفی معاصر از آن به دست دهد و همه اینها باید در دل خود اثر و فرم هنری انجام گیرد. فرم باید در نسبت با امر درگذشته فکورانه و نقادانه و پرسشگرانه باشد.

آثار مهدی شیراحمدی آشکارا رجعتی به گذشته دارند. الفبا و مواد و عناصر اولیه آن از دل صنایع قدیم ایران و به خصوص خاتم‌کاری می‌آیند. ما خاتم‌کاری‌ها را بر روی اشیاء و ظروف گوناگون دیده‌ایم. هنر پرظرافتی که از کنار هم نهد واحدهای بسیار ریز به وجود می‌آید. اجزایی که اشکال گوناگون دارند با هم ترکیب می‌شوند تا نقش هندسی جدیدی را شکل دهند و توالی اشکال هندسی به شیوه معمول زبان تزیین هنر ایران طرح‌هایی چشم‌نواز را شکل می‌دهد که می‌توانند در عین نظم و هماهنگی در فضا و صفحات و جهات گوناگون امتداد یابند. هنر ظریف خاتم ضرباهنگی منظم و جهانی محدد دارد. زمان و مکانی را نشان می‌دهد که از مبدایی خاص آغاز می‌شود و در مقصدی معین به پایان می‌رسد. فضا در آن همگن و متجانس است، چنان‌که زمان. در خاتم هر چیز جایگاه طبیعی خود را دارد یا باید داشته باشد. زیبایی حاصل نظم و تقارن و تکرار و هم‌شکلی است. البته تنوع هم ستودنی و زیباست وقتی بتواند در نظمی کلان‌تر ذوب شود و یکپارچگی اثر را بر هم نزند. خاتم‌کاری بر اساس درکی هندسی از فضا و جهان شکل می‌گیرد که با تصورات قدما از هندسه عالم و درک آنها از جهان محدد و غایتمند همراه و همسو است. خاتم تجسم زمان و مکان و جهانی است که دیگر زمان و مکان و جهان ما نیست.

اما آثار شیراحمدی تکرار خاتم‌کاری و صنایع قدیم نیستند. همچنین شیر احمدی خاتم را صرفاً در ابعاد و اشکال جدید به کار نبسته است. در آثار او فرم‌های جدید عناصر قدیم را به پرسش می‌گیرند و در آنها تامل می‌کنند. دلیل این پرسش‌گری و متأملانه بودن آن است که واحدهای خاتم دیگر با آن زمان و مکان مألوف و مأنوسشان پیش چشم ما قرار نگرفته‌اند. زمان و مکان آنها در هم ریخته است و نقش‌ها دیگر در جهان منظم و غایتمند خود منزل ندارند؛

در اشکال و حجم‌هایی جای گرفته‌اند که بی‌معن‌اند و بی‌کاربرد. حجم‌هایی که برخی چون تیرک‌ها و مکعب مستطیل‌های ایستاده گنگ و صامت‌اند و برخی که هندسه منظم‌تر و پرداخته‌شده‌تری دارند معلق‌اند و بی‌جایگاهی مشخص. خاتم‌ها در اندازه‌هایی ایجاد شده‌اند که اندازه و ماهیت ظریف و جزیی و دقیق آنها را به پرسش می‌گیرد و با آنها در تناقض است بی‌آنکه انسجام اثر در هم بریزد. سطح‌ها و شکل‌ها مخدوش شده‌اند. اگر خاتم‌کاری همیشه در سطح می‌نشسته و از روبه‌رو دیده می‌شده اکنون با شکافته شدن سطح می‌توانیم عمق و برش درونی آن را ببینیم که بر خلاف سطح رویی نظم و تقارن و شکل هندسی ندارد اما به نحو عجیبی بی‌نظمی زیبایی دارد. گویی بازی آزاد و استتیک رنگ‌هاست که خواسته‌اند مقید به «شکل» هم نباشند چه رسد به آنکه هم‌خوان با جهانی هندسی و محدود باشند. برش درونی خاتم نقشی ایجاد کرده که شبیه بعضی از فضاهای مدرن است مانند شبکه پیچیده سیم‌های برق. آثار شیراحمدی زمان و مکان امر درگذشته را در آن واحد هم پیش چشم می‌آورند و هم از میان بر می‌دارند. آثار شیر احمدی «واسازی» خاتم‌اند.

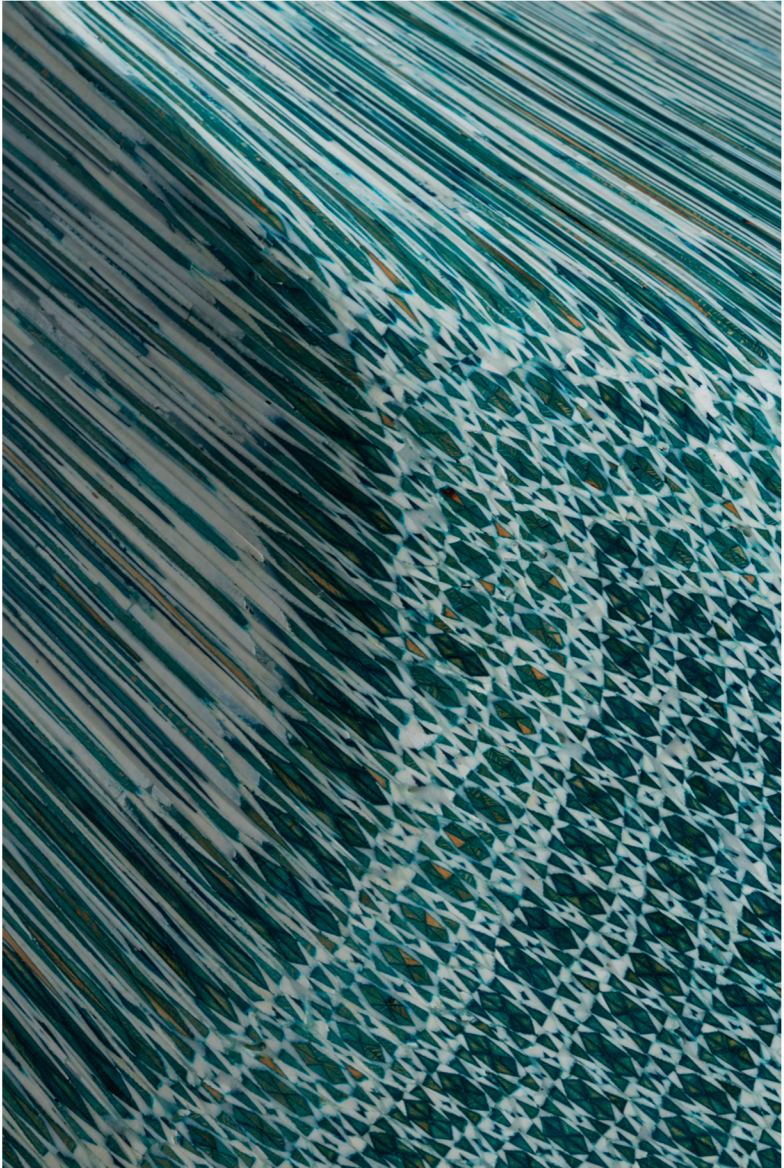

Title: ***Untitled***

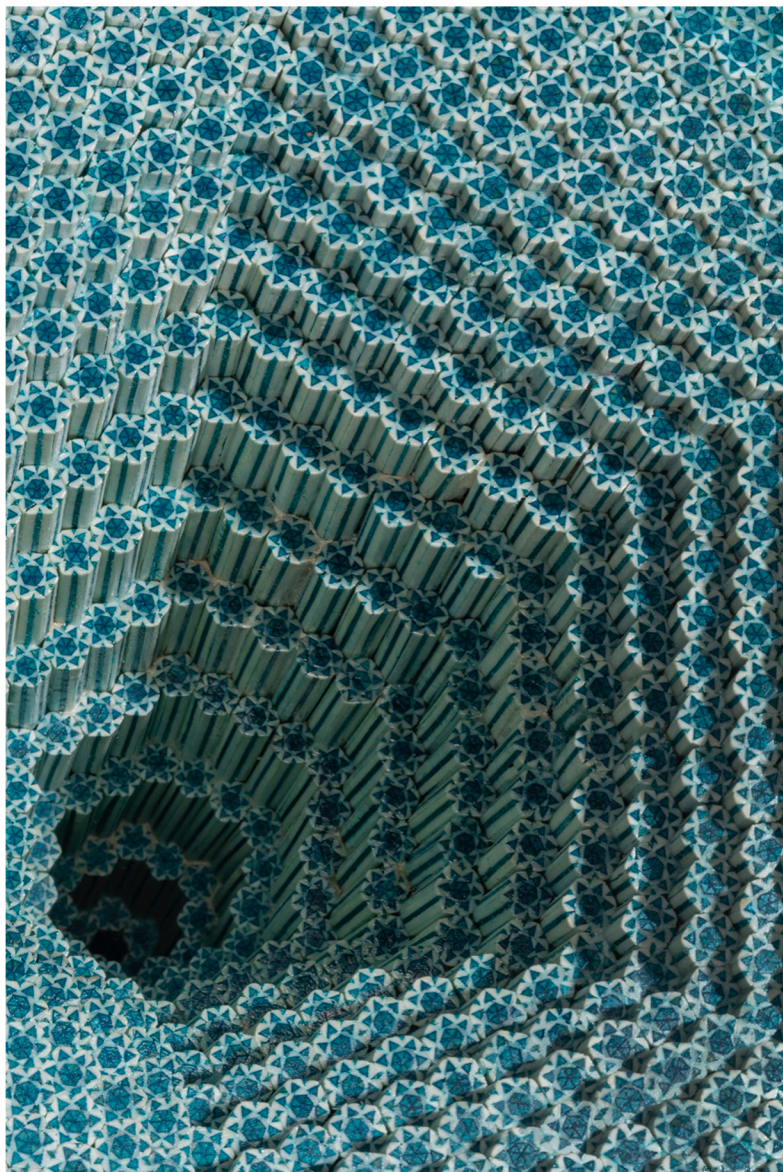
Technique: **Wood & Bone (Khatam)**

Size: **94x90x96 cm**

Year: **2019**

Detail

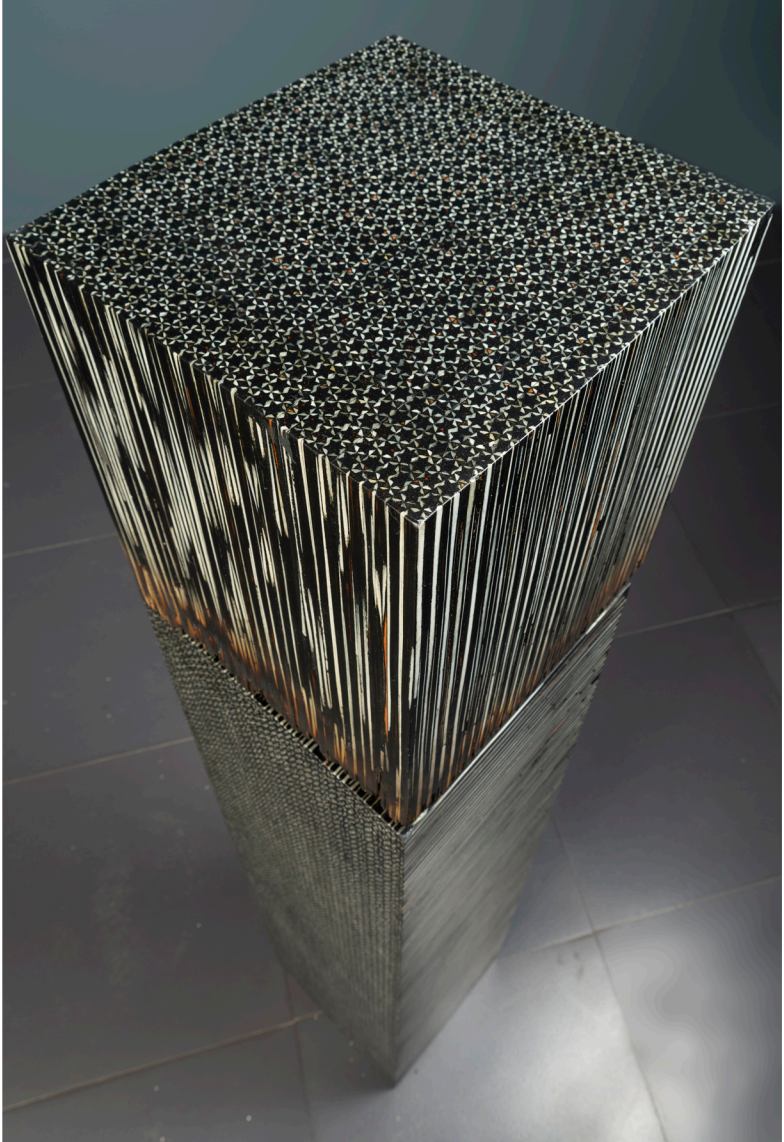

Detail

Title: ***Untitled***
Technique: **Wood & Bone (Khatam)**
Size: **150x30x34 cm**
Year: **2019**

Other View

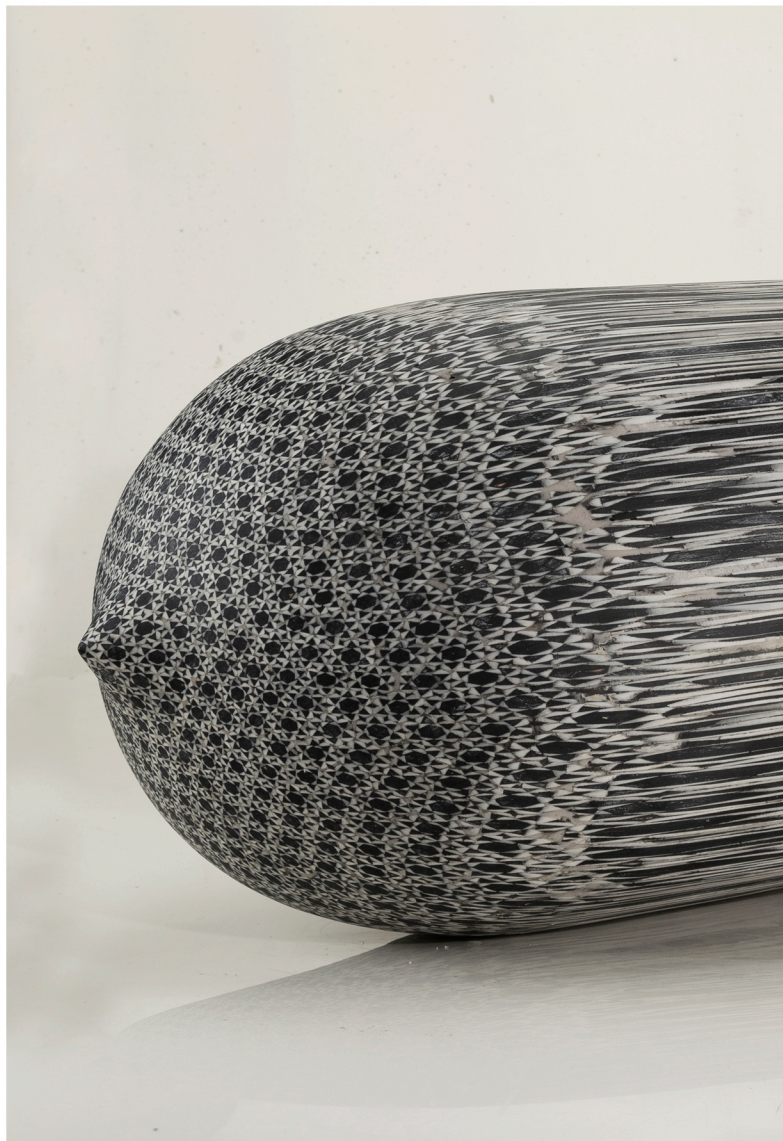
Detail

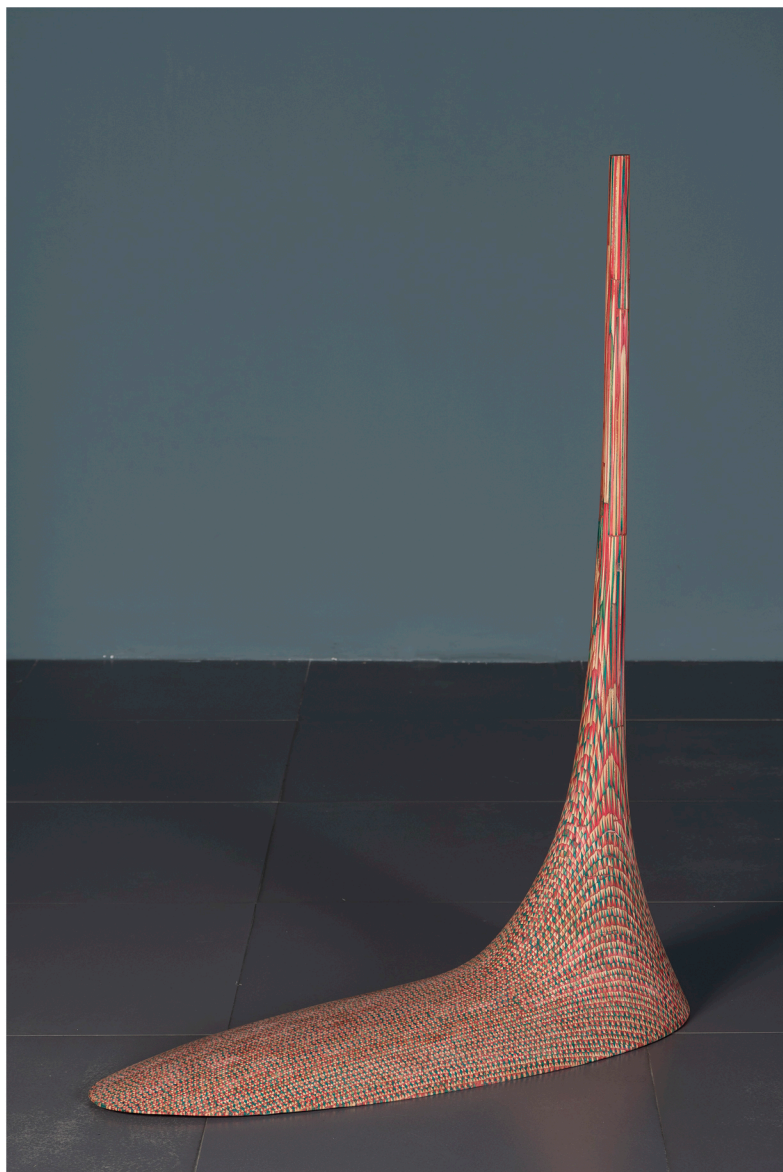
Detail

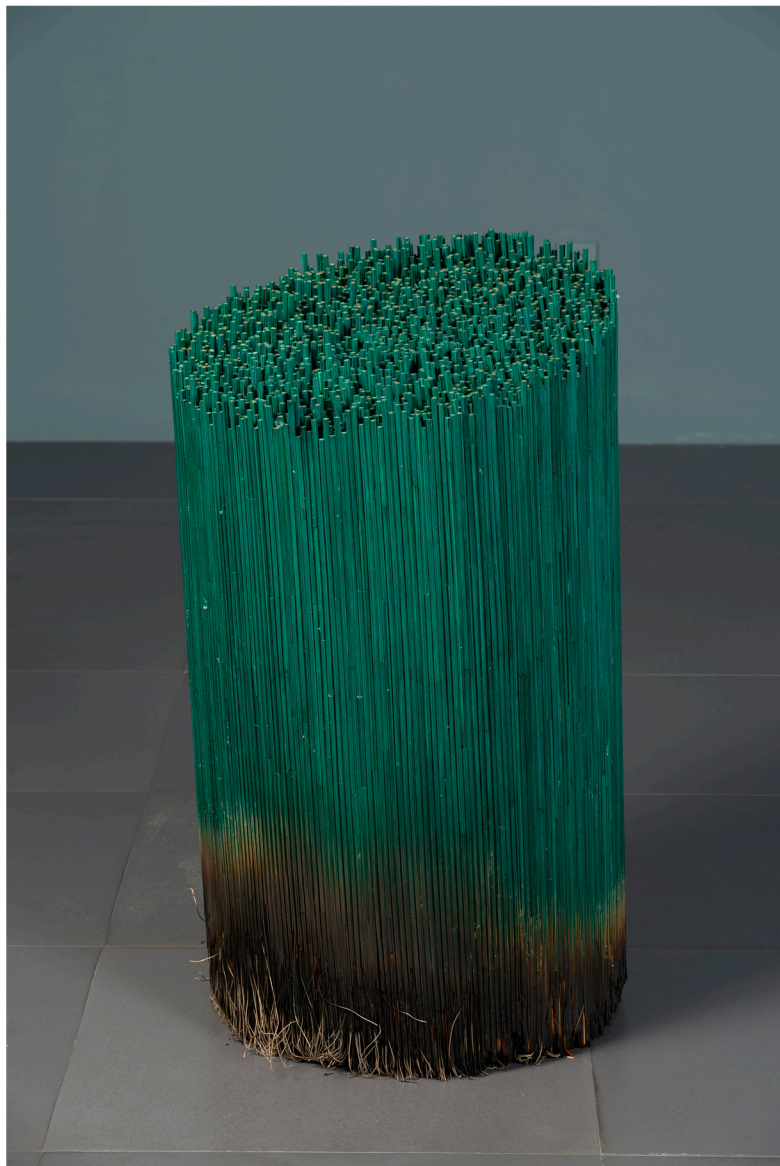
Title: ***Untitled***
Technique: **Wood & Bone (Khatam)**
Size: **30x70x30 cm**
Year: **2019**

Detail

Title: ***Untitled***
Technique: **Wood (Khatam)**
Size: **124x96x38 cm**
Year: **2018**

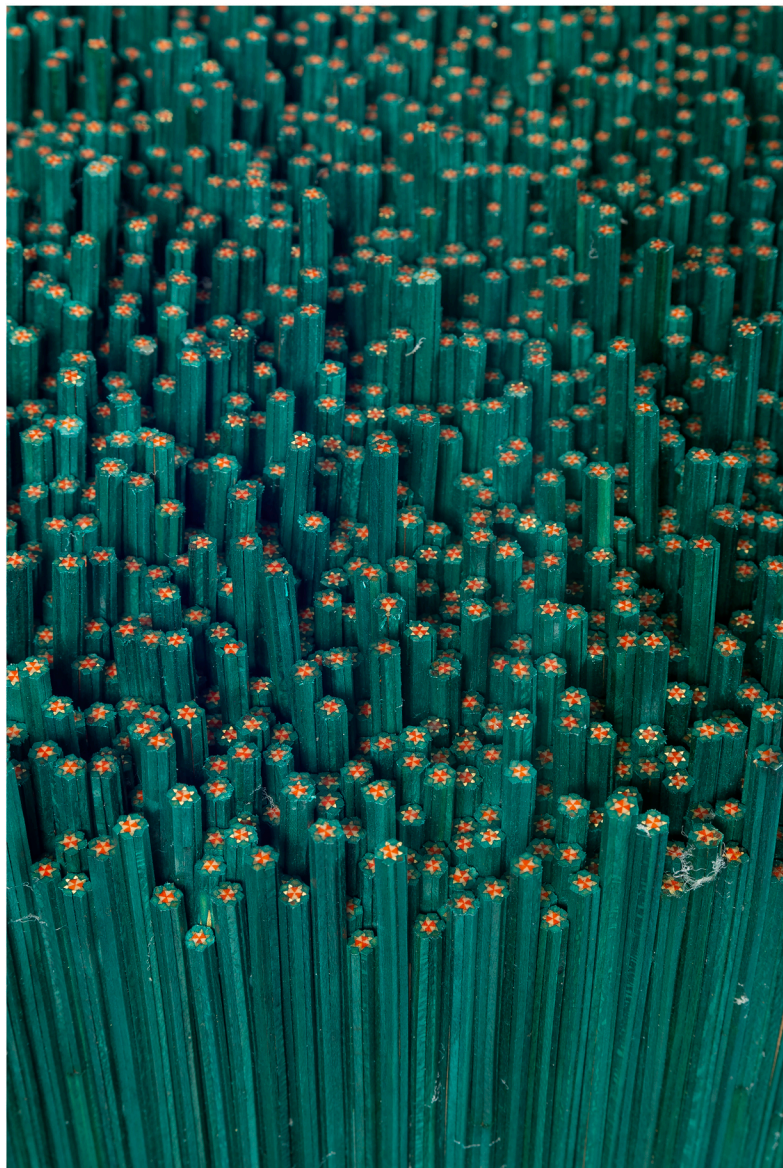

Title: ***Untitled***
Technique: **Wood & Brass (Khatam)**
Size: **90x50x50 cm**
Year: **2019**

Other View

Detail

Title: ***Untitled***

Technique: **Wood & Brass (Khatam)**

Size: **191x21x51 cm**

Year: **2019**

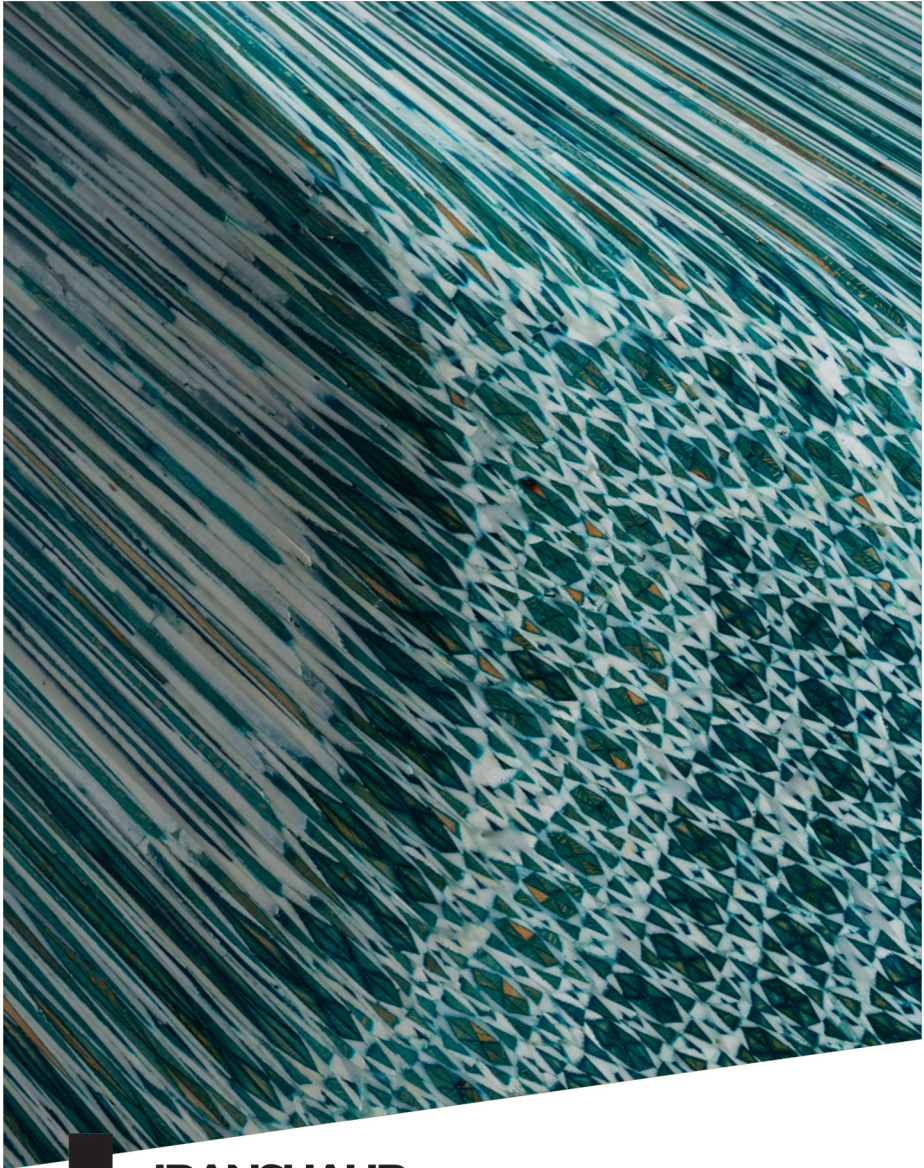
Detail

Detail

**Iranshahrart
Art Gallery**

Sculpture by **Mehdi Shirahmadi**
Nov 8 - Nov 22, 2019

IRANSHAHR
ART GALLERY

Sculpture by
Mehdi Shirahmadi